GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 237. *Mercurĭ, 22 Octomvre (3 Noemvre.)* 1886.

Braşovŭ, 21 Octomvre 1886.

Cetitorii noştri îşĭ vorŭ aduce aminte că ministrulŭ de justiţiă austriacŭ br. de Prazak a dispusŭ nu de multŭ printr'o ordonanţă, ca sĕ se respecteze şi la curţile de apelŭ din Praga şi Brünn dreptulŭ egalŭ alŭ limbei cehice pe lângă limba de serviciu germană şi ca decisiunile acestorŭ curţĭ sĕ se dea dela 1 Ianuariu 1887 încolo în limba părţilorŭ, conformŭ prescrierilorŭ esistente, deadreptulŭ şi nu numai prin traducere.

Acéstă ordonanţă a făcutŭ, precum scimŭ, o impresiune fórte durerósă asupra centraliştilorŭ nemţĭ, carĭ şi în cea mai mică concesiune. ce se face limbelorŭ slavice, vĕdŭ unŭ periculŭ mare pentru supremaţia limbei lorŭ. Este dér naturală nemulţumirea lorŭ cu ordonanţele ministrului Prazak, carĭ au de scopŭ a aduce la valóre practică şi principiulŭ de egală îndreptăţire a limbelorŭ naţionalităţilorŭ deosebite din imperiu.

In privinţa limbei Germanii de dincolo de Laita urmărescŭ aceleaşĭ tendinţe ca şi Ungurii de dincóce, numai câtŭ Germanii nu mergŭ aşa de departe ca Ungurii. Precum auḍimŭ pe Ungurĭ strigândŭ, că ar fi ameninţată unitatea administraţiunei şi chiar şi unitatea statului décă s'ar trage consecenţele practice din legea de naţionalitate dela 1868, respectându-se cu rigorositate dreptulŭ limbelorŭ nemaghiare recunoscutŭ în acea lege, tocmai aşa strigă acuma şi Nemţii centraliştĭ din Austria, că administraţia unitară e ameninţată, că va suferi justiţia şi se va discompune statulŭ, décă curţile de apelŭ vorŭ da sentinţe şi în limba cehă şi slovénă.

Nimenĭ nu négă, că este mai favorabilŭ pentru mersulŭ administraţiunei unuĭ statŭ, décă ca în Germania şi în Francia tóte mergŭ numai într'o singură limbă. Cine e de vină însĕ décă în Austria şi în Ungaria nu trăiescŭ numai Nemţĭ şi Ungurĭ, ci pe lângă ei şi alte popóre destulŭ de numeróse şi însemnate carĭ vorbescŭ alte limbĭ? Şi ce au pĕcătuitŭ aceste popóre ca de dragulŭ celorŭ carĭ preferă ca tóte sĕ mérgă după unŭ calapodŭ şi de dragulŭ funcţionarilorŭ nemţĭ şi ungurĭ, cărora le cade greu şi le este încomodŭ a mai învĕţa şi alte limbĭ, ce au pĕcătuitŭ, ḍicemŭ, ca din causa acésta sĕ se desbrace de dreptulŭ lorŭ de limbă şi de naţionalitatea lorŭ?

Desvoltarea naturală a popórelorŭ diferite aduce cu sine necesitatea de-a se garanta şi respecta cerculŭ de libertate alŭ fie căruia în deosebĭ. Acésta este o cerinţă ce nu se póte rĕsturna prin nicĭ unŭ felŭ de teoriă, ce nu sĕ póte delătura prin nicĭ unŭ feliu de „raţiune de statŭ.“

Raţiunea de statŭ pretinde aḍĭ cu voce tare şi seriósă nu de-a înainta în direcţiunea opusă desvoltărei popórelorŭ după reţeta unorŭ bărbaţĭ de statŭ, carĭ nu se potŭ înalţa peste nivelulŭ vederilorŭ lorŭ egoiste, ci de-a sprijinì acésta desvoltare, îngrădindu-o cu nisce aşeḍăminte şi legĭ, carĭ sĕ-i fiă spre folosŭ, nu spre strîcăciune.

Nu ceea ce ar fi mai bine într'o situaţiune numai închipuită, ci ceea ce este neapĕratŭ de lipsă pe temeiulŭ împrejurărilorŭ reale póte servi ca directivă unui guvernŭ, care are de scopŭ consolidarea acestei monarchii. Ce va folosi décă curţile de apelŭ vorŭ aduce sentinţe germane şi maghiare pe câtŭ timpŭ Slavii şi Românii monarchiei, carĭ facŭ mai multŭ de jumĕtate a întregei poporaţiunĭ, vorŭ fi amărîţĭ şi nemulţumiţĭ cu starea lorŭ aservită?

Cabinetulŭ Taaffe pare a fi recunoscutŭ că, décă este sĕ ajungă la unŭ resultatŭ în privinţa împăcărei popórelorŭ, trebue sĕ se acomodeze împrejurărilorŭ reale, nu cerinţelorŭ ideale ale politicilorŭ de şablonŭ şi, bine orĭ rĕu, a făcutŭ primele încercărĭ spre a se apropia de realisarea programului sĕu de egală îndreptăţire.

Una din aceste încercărĭ este şi ordonanţa privitóre la limbă a ministrului de justiţiă, despre care vorbirămŭ mai susŭ. Amŭ salutatŭ şi noi mĕsura acésta a baronului Prazak ca unŭ semnŭ, că guvernulŭ împĕrătescŭ din Viena urmăresce cu seriositate marea ţintă ce şi-a pus'o de-a împăca popórele, căutândŭ a le libera cu încetulŭ de cătuşile supremaţiei limbei germane.

Era de aşteptatŭ că centraliştii nemţĭ vorŭ face oposiţiune mĕsurei ministrului. Cu tóte aceste a surprinsŭ, că în camera seniorilorŭ din Viena tocmai preşedintele înaltei curţĭ de casaţiune a luatŭ iniţiativa de a combate ordonanţa lui Prazak. Douĕḍecĭ şi cincĭ de seniorĭ în frunte cu cavalerulŭ de Schmerling au făcutŭ în 16 (28) Octomvre a. c. propunerea de a se preda ordonanţa ministerială dela 23 Septemvre unei comisiunĭ, ca sĕ-o esamineze în partea ei juridică şi politică.

Schmerling este unulŭ din acei ómenĭ politicĭ cu trecutŭ însemnatŭ, carĭ stau morţişŭ pe lângă părerea lorŭ învechită, că numai cu limba germană se póte ferici imperiulŭ austriacŭ. Câtŭ pentru dualismŭ, elŭ s'a împăcatŭ de multŭ cu elŭ şi nu póte decâtŭ sĕ admire pe Ungurĭ carĭ copiândŭ politica sa de centralisare l'au întrecutŭ.

Fostulŭ ministru de statŭ şi actualulŭ preşedinte alŭ curţei de casaţiune găsesce, că ordonanţa lui Prazak stă în contraḍicere cu principiulŭ limbei de serviciu germane, că ameninţă unitatea administraţiunei, că nu se póte unì cu legile esistente, că printr'însa va suferi justiţia şi în fine, că nasce şi temerĭ în privinţa politică şi de dreptŭ publicŭ.

Tóte sunt frumóse, dér décă va fi limba germană singura limbă a corpurilorŭ înalte judecătorescì unde rĕmâne dreptulŭ de limbă alŭ naţiunei cehe? Cum se unesce cu acestŭ dreptŭ ca părţile cehe sĕ priméscă sentinţe germane?

Nu ne mirămŭ décă foile cehe atacă cu vehemenţă pe Schmerling din causa propunerei sale, décă „Narodni Listy“ îlŭ numesce „centralistulŭ şi germanisatorulŭ încarnatŭ“, care din ură cătră Cehĭ se opune la orice mĕsură, menită a le face dreptate. Nu ne mirămŭ décă chiar şi organele lui Rieger pretindŭ în tonŭ iritatŭ ca camera seniorilorŭ sĕ respingă „ataculŭ rĕutăciosŭ“ alŭ cetei lui Schmerling.

Nicĭ aceea nu ne surprinde, că pre când Cehii îşĭ apĕră dreptulŭ lorŭ de limbă, dualiştii din Cis şi Translaitania sarŭ în apĕrarea supremaţiei lorŭ. Astăḍĭ şi Maghiarii au ajunsŭ a fi aliaţii lui Schmerling în cestiunea limbei, aliaţii aceluĭ bărbatŭ de statŭ, despre care scrieau ei odinióră mai aspru decâtŭ cum scriu aḍĭ Cehii.

Propunerea lui Schmerling, ḍicŭ foile maghiare, corespunde pe deplinŭ ideei dualismului, a căruia base vorŭ fi sdruncinate printr'o schimbare în administraţiunea Austriei, care va trebuì sĕ aducă cu sine o schimbare de dreptŭ publicŭ.

Orĭ câtŭ s'ar svêrcolì însĕ politicii şabloniştĭ şi supremetiştĭ dintr'o parte şi altă, unŭ altŭ mijlocŭ de consolidare a monarchiei nu esistă, decâtŭ acela, care pretinde, ca, trecêndŭ peste orĭ şi ce cerinţe ale oportunităţii momentului, sĕ li se dea câtŭ mai curêndŭ popórelorŭ ce este alŭ lorŭ.

Bugetulŭ Ungariei.

Ministrulŭ de finance Szapary a presentatŭ dietei unguresci proiectulŭ de bugetŭ alŭ Ungariei pe a. 1887.

După acestŭ proiectŭ, cheltuelile totale suntŭ 350,400,021 fl., veniturile 328,356,095 fl., prin urmare *deficitulŭ e de 22,043,926 fl*, adecă cu 7,990,168 fl. mai mare ca celŭ din anulŭ trecutŭ.

Deficitulŭ provine de acolo, că s'a preliminatŭ mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ la cheltuelile comune, la datoriile statului, la ministeriele de interne, de culte şi instrucţiune, de justiţiă, de honveḍĭ, şi s'au scăḍutŭ veniturile la darea pe spirtŭ, la căile ferate şi fabricele lorŭ, la vêndarea de moşii ale statului şi la alte titlurĭ.

Bugetele resorturilorŭ separate suntŭ:

Datoriile statului: 111,832,886 florinĭ cheltuielĭ, 16,749,394 fl. veniturĭ, prin urmare datoriile statului sĕ urcă la 2 miliarde.

Ministeriulŭ de interne: 11,218,245 fl. cheltuelĭ 867,562 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ de finance: 56,106,352 fl. cheltuelĭ, 252,201,424 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ de culte şi instrucţiune: 6,579,717 fl. cheltuelĭ, 605,724 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ de justiţiă: 12,130,134 fl. cheltuelĭ, 743,205 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ de comunicaţiune: 42,532,488 fl. cheltuelĭ, 39,487,620 fl. veniturĭ

Ministeriulŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ: 10,978,577 fl, cheltuelĭ, 10,770,472 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ de honveḍime: 8,279,749 fl. cheltuelĭ, 316,454 fl. veniturĭ.

Statulŭ curţii regale: 4,650,000 fl. cheltuielĭ.

Cancelaria cabinetului: 71,300 fl. cheltuelĭ.

Dieta: 1,171,277 fl. cheltuelĭ.

Afacerile comune: 29,470,424 fl. cheltuelĭ.

Pensiunile centrale: 74,468 fl. cheltuelĭ.

Pensiunile: 14,989,379 fl. cheltuelĭ.

Căile ferate rĕscumpĕrate de statŭ garantate: 11,799,003 fl. cheltuelĭ.

Anticipărĭ ca garanţiă pentru căile ferate: 7,485,691 fl. cheltuelĭ.

Administraţiunea internă a Croaţiei: 6,041,636 fl. cheltuelĭ.

Curtea de compturĭ a statului: 110,100 fl. cheltuelĭ, 1795 fl. veniturĭ.

Presidiulŭ ministerialŭ: 333,730 fl. cheltuelĭ.

Ministeriulŭ la prêînalta curte: 54,255 fl. cheltuelĭ, 300 fl. veniturĭ.

Ministeriulŭ pentru Croaţia, Slavonia şi Dalmaţia: 36,080 fl. cheltuelĭ.

Afară de acestea, diferitele ministerii mai au cheltuelĭ transitorii şi investiţiunĭ, care se suie la cifra de 20,303,613 fl., pe când veniturile transitorii abìa atingŭ cifra de 6,612,145 fl.

Din proiectulŭ de bugetŭ mai vedemŭ, că *dările s'au mărítŭ,* şi anume darea pe casĕ s'a mărítŭ cu 200,000 fl., darea pe câştigŭ cu 70,000 fl., darea pe interese dela capitalŭ şi pe rentă cu 200,000 fl., adausulŭ generalŭ de dare pe venitŭ cu 130,000 fl., darea pe vinŭ cu 100,000 fl., darea pe carne cu 50,000 fl., darea pe bere cu 80,000 fl., darea pe fabricele de zacharŭ cu 525,628 fl., darea pe petroleu cu 700,000 fl., prin urmare s'au mărítŭ dările cu 2,055,000 fl. Numai darea pe spirtŭ s'a scăḍutŭ cu 1·1 milióne, fiindcă fabricele de spirtŭ suntŭ în mânile Jidovilorŭ, fără carĭ Ungurii nu potŭ trăi, pentrucă numai cu ajutorulŭ lorŭ mai potŭ încurca cei dela putere finanţele statului, negreşitŭ în schimbulŭ unorŭ beneficii marĭ, ce esŭ din spinarea poporului.

Ca în toţĭ anii, aşa şi acum a asiguratŭ ministrulŭ de finance în expunerea sa, că nu se vorŭ mai face cheltuelĭ în plus, *întru câtŭ cu putinţă va fi.* Aci e aci; de o sumă de anĭ totŭ aşa auḍimŭ vorbindu-se, ba şi făgăduelĭ, că se vorŭ face economii, dér suntemŭ convinşĭ că nu guvernului d-lui Tisza, celŭ cu Jidovii la spate, îi e datŭ a face a opta minune: sĕ nu mai cheltuéscă preste preliminarŭ şi sĕ nu mai aibă deficite. Insuşĭ ministrulŭ de finance a recunoscutŭ că finanţele suntŭ în decădinţă, precum arată şi proiectulŭ de bugetŭ pe 1887.

Ca sĕ mai cârpéscă starea financiară, guvernulŭ are de gândŭ sĕ mărescă darea de transportŭ: cu 1% la persóne şi cu 2% la mărfurĭ. Mai are de gândŭ sĕ mărescă competinţele de dreptŭ şi sĕ restrângă scutirea de porto poştalŭ, care a luatŭ marĭ dimensiunĭ; nu credemŭ însĕ, că va restringe şi scutirea de porto a »patrioticelorŭ« apelurĭ şi cazanii Kulturegyletiste. Mai are

de gândŭ sĕ facă operaţiunĭ de creditŭ pentru acoperirea deficitului bugetarŭ de 22 milióne, a deficitului espositiunei de 1·3 milióne, a cheltuelilorŭ încvartirării de 1·5 milióne, a amortisării unorŭ datorii ale statului de 11·8 milióne, cu totulŭ prin urmare o acoperire de 36·6 milióne fl. Pentru complectarea stărilorŭ casselorŭ are de gândŭ guvernulŭ sĕ convertéscă unele hârtii d'ale căilorŭ ferate şi pentru acésta are nevoiă de vr'o 18 milióne fl., deşi speră ministrulŭ de finanţe că nu se va face acésta în cursulŭ anului.

Dér cu acestea încă n'a secatŭ isvorulŭ de propunerĭ, ce are de gândŭ guvernulŭ sĕ le ia — sĕ nu ridecĭ — pentru »îmbunĕtăţirea bugetului«. Are de gândŭ sĕ sporéscă veniturile căilorŭ ferate şi ale tutunurilorŭ: ale căilorŭ ferate liberându-le de povara liniilorŭ laterale ér ale tutunurilorŭ împedecândŭ contrabanda şi mărindŭ exportulŭ. Din cheltuelĭ încă vrea sĕ reducă ceva — câtŭ o picătură de apă în Dunăre şi asta dreptŭ consolaţiune pentru contribuabilĭ — prin schimbarea legii de încvartirare şi a regulamentului de recrutare la honvedĭ. Trebue că va fi rîsŭ şi ministrulŭ după ce va fi eşitŭ din cameră de propunerile de „îmbunĕtăţire a bugetului.«

Vomŭ vedea în cursulŭ desbaterilorŭ ce dice oposiţia despre bugetŭ şi peste totŭ despre starea financiară.

Agitaţiă contra esportului unguresců.

Intre articulii industrialĭ, ce se espórtă din Ungaria, făina şi spirtulŭ au ocupatŭ până acum o posiţiă însemnată. In timpulŭ din urmă însĕ esportarea acestorŭ articulĭ de provenienţă ungară se arată a fi fórte puţinŭ promiţĕtóre.

Câtŭ pentru spirtŭ amŭ arĕtatŭ în unulŭ din numerii trecuţĭ ai foiei nóstre, că d. e. Sĕrbii au pusŭ asupra alcoholului o dare de consumŭ, care tinde la totala prohibitare a esportului de spirtŭ unguresců în Serbia. Totŭ cu acea ocasiune amŭ arĕtatŭ, câtŭ de multŭ s'a împuţinatŭ şi va avé încă sĕ se împuţineze esportulŭ de făină alŭ Ungariei în Serbia.

In timpulŭ mai nou se vede a fi şi mai ameninţatŭ esportulŭ de făină ungurécă în Boemia. Aci se face o formală agitaţiă contra făinei de provenienţă ungară. Diarulŭ boemŭ din Praga »Narodni Listy« stăruesce cu totŭ-adinsulŭ pe lângă compatrioţii sĕi, ca pe viitorŭ sĕ nu mai cumpere făină de provenienţă ungară. Fóiă acésta sĕ şi provócă la anumiţĭ brutarĭ, despre carĭ dice că s'au lăpădatŭ deja de făina ungurécă şi esemplulŭ acestora ilŭ recomandă din tóte puterile ca sĕ fiă şi din partea altora urmatŭ.

Nu scimŭ anumitŭ, carĭ ar puté fi motivele acestorŭ porniri de antipatiă contra productelorŭ industriei unguresci. Câtŭ pentru Cehĭ, „Magyar Polgár" e de părere, că acésta este unŭ felŭ de rĕsbunare, deórece pressa din Budapesta nu sprijinesce pretensiunile lorŭ în cestiunea bancnotelorŭ. Noi însĕ credemŭ, că nu puţinŭ contribue la scăderea valórei industriei unguresci şi dragostea de care sub forma »patriotismului« se bucură în Ungaria elementulŭ jidovescŭ, despre care sciutŭ este, că iubesce fórte multŭ arta falsificărei, ba adeseorĭ chiar şi industriaşii neevrei spre a puté concura cu Evreii suntŭ siliţĭ a recurge la falsificărĭ. Aşa pentru esemplu „Kolozs. Köz.« ne aduce tocmai acum unŭ casŭ, întêmplatŭ cu o fabrică chiar din apropierea Clusului, care ne face sĕ înţelegemŭ fórte bine pentru ce dă îndĕrĕtŭ esportulŭ spirtului şi făinei unguresci.

Fabrica despre care cetimŭ în »Kolozs. Köz.« fusese dată pe mâna unui arendatorŭ cinstitŭ, care arenda, în sumă destulŭ de frumósă, o plătia regulatŭ, îşi păzea omenia şi producea unŭ spirtŭ de calitate escelentă. Dér póte tocmai omenia lui fŭ causa, că bietulŭ arendatoru abia după 6 lunĭ, adecă înainte de a espira terminulŭ arĕndărei, fŭ delăturatŭ din arĕndă şi fabrica fŭ dată pe mâna unui altŭ »domnŭ«, care se pricepea mai bine la d'ale traiului. Acesta pactase cu unŭ întreprindĕtorŭ, care sĕ-i predea făina de lipsă pentru fabricarea spirtului. Intreprindĕtorulŭ aflase în apropiare unŭ soiu de pămĕntŭ albŭ şi finŭ întocmai ca făina. Lua din pămĕntulŭ acesta *25 de kilo şi îi amestecu cu 50 kilo făină curată* şi o astfelŭ de amestecătură preda pentru fabricarea spirtului.

Se înţelege de sine apoi că o astfelŭ de făină şi unŭ spirtŭ fabricatŭ din făină de soiulŭ acesta e cu neputinţă sĕ mai aibă trecere. Fabricantulŭ vedĭ bine observase falsificaţia, dér ca rĕsbunare pentru acésta elŭ aflase de bine *a falsifica cumpĕna* aşa că orĭ câtŭ de rafinată era invenţiunea întreprindĕtorului de făină, în cele din urmă elŭ totuşĭ rĕmâne păcălitŭ, pentrucă cumpĕna era astfelŭ întocmită, încâtŭ înzadarŭ se aflau la 50 kilo făină alţi 25 kilo pămĕntŭ, pentrucă cumpĕna cerea de douĕ orĭ atâta pentru ca sĕ cumpănéscă o anumită mĕsură.

Incă unŭ comitatŭ de „modelŭ."

Sĕ nu se supere marele paşă dela Deşiu Bánfy, décă 'i vomŭ spune cu acéstă ocasiune, că i se face concurenţă în câştigarea laurilorŭ „patriotici." Nicĭ comitatulŭ Solnocŭ-Dobéca nu este chiar fără păreche, căcĭ mare năsdrăvanŭ e d-lŭ Tisza, sub a cărui stăpânire au începutŭ comitatele cu fişpanii şi viceşpanii a se întrece în şovinismŭ.

»Budapesti Hirlap" ne presentă *comitatulŭ Zólyom*, ca pe unŭ comitatŭ încărcatŭ cu „merite« şi ilŭ pune de modelŭ între tóte comitatele Ungariei. Aceste „dragĭ« de merite le enumĕră unŭ corespondentŭ alŭ foiei citate şi constau în victoriile ce dice că le câştigă acestŭ comitatŭ în lupta de esterminare contra »panslaviştilorŭ." Acestŭ „merită" însĕ corespondentulŭ ilŭ atribue însufleţirei naţionale şi „patriotice" a bărbaţilorŭ, carĭ au statŭ şi stau în fruntea administraţiunei comitatului.

Unulŭ din aceştĭ „bine-meritaţĭ« bărbaţĭ este *Grünwald Bella*, care odinióră în calitatea sa de viceşpanŭ alŭ comitatului a datŭ prima năvală asupra instituţiunilorŭ naţionale „panslaviste" şi a constrinsŭ aşa dicêndŭ pe guvernŭ ca sĕ închidă gimnasiulŭ slavŭ, ér »cuibulŭ panslavismului«, adecă societatea »Matica« din Turoc-St.-Mărtinŭ sĕ o desfiinţeze. După Grünwald a urmatŭ pe tronulŭ viceşpănescŭ alŭ comitatului Zólyom unŭ „vrednicŭ" urmaşŭ alŭ sĕu, cu numele *Carolŭ Csipkay*, alŭ cărui zelŭ şi însufleţire „patriotică« corespondentulŭ lui „Bud. Hirl." n'are terminĭ pentru a o puté lăuda în deajunsŭ. Causa acestei laude este următórea:

Sub pretextŭ, că în comitatulŭ Zolyom s'ar afla mai multe numirĭ analoge, ceea ce de repeţite orĭ s'ar fi întêmplatŭ că a adusŭ în încurcătură oficiulŭ statisticŭ, năsdrăvĕnulŭ Csipkay, încă în anulŭ 1883 când era numai notarŭ alŭ comitatului, a propusŭ comisiunei permanente comitatense, ca nu numai numirile de locurĭ, ci eventualŭ şi a tuturorŭ comunelorŭ sĕ se înlocuéscă cu numirĭ mai corespundĕtóre şi pe câtŭ va fi cu putinţă sĕ li se dea numirĭ unguresci.

Propunerea acésta vedĭ bine pretutindenea a fostŭ primită cu mare căldură, dér esecutarea ei totuşĭ s'a mai tăndălitŭ până în 1884. când Csipkay apucase în mână frênele viceşpanatului peste comitat. Imediatŭ după acésta s'a constituitŭ o comisiune de 20 membri, care sĕ esecute propunerea sa. Comisiunea acésta a statoritŭ ca principiu la maghiarisarea numelorŭ: 1) Ca sĕ se conserve neatrămutate numele mai vechĭ istorice. 2) Sĕ se cruţe astfelŭ de nume, carĭ suntŭ luate dela anumite familii. 3) Ca însĕmnătatea limbistică a numirilorŭ sĕ se traducă pe unguresce

Pentru constatarea numirilorŭ istorice au fostŭ denumiţĭ din partea societăţii istorice unguresci Mailáth Bela şi Odescalchi Arthur, carĭ dupăce şi-au terminatŭ lucrările lorŭ, le-au aşternutŭ comisiunii de 20 membri, care apoi le-a trimisŭ spre aprobare ministrului de interne. Acesta desbătêndŭ împreună cu ceilalţĭ miniştri asupra proiectului de maghiarisare a singuraticelorŭ numirĭ, a aflatŭ necomplectŭ proiectulŭ şi de aceea l'a retrimisŭ comisiunei de 20, cerêndŭ încă maghiarisarea câtorva numirĭ de localităţĭ ce nu erau prevĕdute în proiectŭ. Astfelŭ comitatulŭ în adunarea sa generală dela 20 Martie 1886, împlinindŭ cu cea mai mare acurateţă cerinţa ministrului, a decisŭ a se retrimite proiectulŭ a doua óră la ministeriu pentru aprobare. Ministeriulŭ dândŭ mai ântêiu espresiune de bucuriă asupra acestui faptŭ alŭ comitatului, cu clausula de 29 Septemvre a. c. a aprobatŭ proiectulŭ, care se va esecuta cu diua de 1 Ianuariu 1887.

Astfelŭ s'a terminatŭ actulŭ maghiarisărei numirilorŭ din comitatulŭ Zolyom. De observatŭ e că, prin „scrutările« societăţii istorice s'a „constatatŭ," că locuitorii acestui comitatŭ în evulŭ mediu au fostŭ „Maghiarĭ« şi numai mai târdiu s'au slavonisatŭ. Pentru argumentarea acestei ipotese se face provocare la 30 comune, ale cărorŭ numirĭ le deducŭ a fi de origine maghiară.

Şi mergêndŭ aşa înainte, ajungŭ »patrioţii" la conclusiunile năsdrăvanului autorŭ — nu ne-aducemŭ aminte numele — care a descoperitŭ că Elinii au fostŭ Maghiarĭ, Românii asemenea, de aci apoi că totŭ pămĕntulŭ a fostŭ maghiarŭ, şi étă prin urmare că se punŭ basele globului unguresců.

Nu'i aşa, că basmulŭ e nostimŭ?

SCIRILE DILEI.

La iubileulŭ primatelui Ungariei, care de 50 de anĭ este chirotonitŭ ca preotŭ, a fostŭ şi Maiestatea Sa Impĕratulŭ, acompaniatŭ de ministrulŭ-preşedinte Tisza. Fişpanulŭ comite George Mailath a primitŭ pe monarchŭ la gară, unde se afla şi episcopulŭ Mager. Primatele Simorŭ ilŭ aştepta pe monarchŭ înaintea palatului primaţială. Dupăce făcŭ o visită primatelui şi dupăce dejună, monarchulŭ primi omagiele capitulului catedralei de Strigoniu, sub conducerea primatelui. După aceea primi corpulŭ oficerilorŭ dela regmentulŭ nr. 26 sub conducerea colonelului sĕu şi în fine primi pe representanţii tuturorŭ autorităţilorŭ civile sub conducerea fişpanului George Mailath. După amédĭ monarchulŭ a făcutŭ o preumblare prin oraşŭ, a visitatŭ capela Sfântului Stefanŭ, statua lui Pazmany, camera cu tesaurulŭ ş. a. Mai târdiu visită seminariulŭ şi merse şi în sala unde se aflau seminariştii, carĭ ilŭ salutară cu »éljen« Mai departe a cercetatŭ spitalulŭ reuniunei „Crucei roşie«, gimnasiulŭ condusŭ de călugării benedictinĭ şi în fine casarma. Aicĭ a inspectatŭ trupele, carĭ au defilatŭ înaintea Maiestăţii Sale, care adresă o mică alocuţiune corpului oficeresců. Diarele oposiţionale unguresci dicŭ, că Tisza n'ar fi îndrăsnitŭ a merge singurŭ la primatele şi de aceea sa ascunsŭ sub mântia regelui.

—x—

Ni se scrie din *Şimleulŭ Sĕlagiului* cu data 28 Octomvre n. c. că o *mare nenorocire* s'a întêmplatŭ în comuna *Horediu*. In nóptea de 17 a lunei curente, locuitorii susŭ numitei comune au fostŭ sculaţĭ din somnŭ prin baterea clopotului dela biserică, care da de scire că în satŭ arde. Ardea edificiulŭ scolarŭ şi încă locuinţa învĕţătorului. Omenii se apucară sĕ stingă foculŭ, când deodată vine o femeiă strigândŭ în gura mare: »Ióne, tredesce-te!" Cei de faţă încremeniră la audulŭ acestorŭ cuvinte, căcĭ într'adevĕrŭ învĕţătorulŭ ardea în casă. Indeşertŭ a fostŭ tótă silinţa de a-lŭ mântui, deórece flacăra încunjurase edificiulŭ din tóte părţile. Sĕrmanulŭ învĕţătorŭ *Ioanŭ Szabo* a arsŭ totŭ, făcêndu-sĕ scrumŭ. Ilŭ plânge soţia şi 6 copii orfanĭ.«

—x—

Asupra *barbarielorŭ gendarmeresci* din *Bavanistje*, despre care amŭ comunicatŭ în numĕrulŭ trecutŭ, scrie »Banater Post« următórele: »In nóptea de Mercurĭ spre Joi, mai mulţĭ tinerĭ din classa inteligentă petrecuseră în birtulŭ Maday, fiindŭ în societatea lorŭ şi conducĕtorulŭ postului gendarmeriei de acolo, Franz *Balogh*. Se póte vre-unulŭ din societate a schimbatŭ câteva vorbe cu elŭ. Cătră ora 1 după miedulŭ nopţii se depărtă Balogh fără sĕ dică ceva şi în curêndŭ se întórse cu totŭ postulŭ sĕu armaţĭ până 'ndinţĭ. Aci ordonă încărcarea puscilorŭ, apoi puse'n lanţurĭ pe doi tinerĭ şi 'i escortă la casarmă, străpungêndu'i pe drumŭ de mai multe orĭ cu baioneta. La 50 de paşĭ de birtŭ oprĭ escorta, doi din gendarmĭ, carĭ mergeau înainte se deteră într'o parte, ér cei de dindĕrĕtŭ împuşcară pe prisonierĭ.

—x—

Ni se scrie din Viena, că artistulŭ cântăreţŭ *Popovicĭ* e angajatŭ la *Karltheater* pentru operete.

—x—

Totŭ din *Viena* ni se scrie, că în scurtŭ timpŭ noi Românii vomŭ avea cu o artistă cântăréţă mai multu Ea se numesce *Aurelia Chiţu* şi studiéză în timpulŭ de faţă în *Milanŭ*, unde a făcutŭ deja aşa de marĭ progrese, încâtŭ a fostŭ învitată a da concursulŭ sĕu la unŭ concertŭ pentru săracĭ. Profesorii o laudă multŭ; suntŭ aceiaşi profesori la carĭ a învĕţatŭ şi renumita cântăréţă *Teodorini*.

—x—

Érăşĭ a apărutŭ o listişóră de preoţĭ pricopsiţĭ de *Trefort*. Şi asemenea preoţĭ suntŭ chemaţĭ a propovedui morală şi a combate iubirea de argintŭ!

—x—

Ni se scrie din comitatulŭ *Solnocŭ-Dobéca*, cu data 30 Octomvre n.: »Vinerĭ în 29 Octomvre n. pe la órele 11 şi jumĕtate a. m. trecêndŭ în călĕtoria mea prin comună Rece-Cristurŭ, deodată vĕdui nisce flacărĭ isbucnindŭ din coperişulŭ unei case. Vêntulŭ sufla cu putere şi împrăştia furiosŭ flacările printre casĕle ómenilorŭ prefăcêndŭ în cenuşă locuinţele şi tóte clădirile economice ale celorŭ mai de frunte 9 gazde în satŭ. Douĕ óre au fostŭ de ajunsŭ pentru a rĕmâné bieţii ómenĭ fără casă, fără masă şi fără nutreţŭ de iérnă pentru vite; ba chiar viţei, porcĭ şi mulţime de galiţe au cădutŭ jertfă flacărilorŭ, ne lăsândŭ bieţilorŭ ómenĭ nicĭ atâta, cu câtŭ sĕ cineze séra. Bine ar fi, décă poporulŭ nostru s'ar deda cu asigurările contra focului, scăpândŭ de periculŭ d'a rĕmâné pe drumŭ." — *Călĕtorulŭ.*

—x—

Dieta croată e convocată pe diua de 20 Noemvre.

—x—

In *Szabadka* s'a furatŭ proprietarului Adolf Geiger casa cu banĭ, în care se aflau 120 bucăţĭ de câte 1000 fl., diferite acţiunĭ, losurĭ şi obligaţiunĭ, tóte în valóre de 240,000 fl. S'a pusŭ unŭ premiu de 5000 fl. pentru descoperirea hoţilorŭ.

—x—

Marţĭ diminéţa în sĕptĕmâna trecută era se întêmple o mare nenorocire pe calea ferată între *Simeria* şi *Orăştiă*. Necunoscuţĭ puseră pe şine petri marĭ şi numai conductorului locomotivei, care a observatŭ şi a opritŭ în momentulŭ criticŭ trenulŭ, i se datoresce că n'a deraliatŭ trenulŭ de marfă ce a trecutŭ desŭ de diminéţă pe acolo. Numai locomotiva a suferitŭ stricăciunĭ. Petrile fuseseră puse pentru trenulŭ de persóne, care însĕ întârdiase. Deunădile pe linia ferată între Haţegŭ şi Puiu a descoperitŭ cantonierulŭ o mare grămadă de petri pe şinĭ.

—x—

Episcopŭ sêrbescŭ alŭ Verșețului s'a alesŭ arhimandritulŭ ș. deputatulŭ dietalŭ *Ilarionŭ Ruvaracŭ.*

—x—

La judecătoria cercuală V din *Pesta* și la ocârmuirile cercuale suntŭ în cursŭ *24,000 procese de pretențiune* în contra secvestrărilorŭ erariale. Suntŭ casurĭ, în care mai multe persóne locuescŭ împreună într'o odaiă și se secvestrézâ lucrurile tuturorŭ acestorŭ persóne deși nu tóte datorescŭ, așa că procesele de excindere se încrucișézâ unele cu altele. Cheltuielile acestei procedurĭ de pretențiune însĕ consumă de regulă valórea obiectelorŭ pretinse.

—x—

Guvernulŭ românŭ e în vorbă cu o casă englesă pentru cumpărarea a două vapóre de rĕsboiŭ, scrie „Rĕsboiulŭ".

—x—

Același ḑiarŭ spune, că *economii* se vorŭ face în bugetele tuturorŭ ministerielorŭ, afară de acela alŭ rĕsboiului, unde cheltuelile se vorŭ spori câtă de multŭ.

—x—

La scóla de artele frumóse din Parisŭ, d. *Negrescu,* unŭ Românŭ, a obținutŭ medalia întâiu la concursulŭ de finele anului pentru arhitectură.

—x—

Concertulŭ societății filarmonice de aci sub conducerea directorului de musică *A. Brandner* se va da Vinerĭ séra în 5 Noemvre n. în sala Hotelului Nr. 1 cu următorulŭ programŭ: 1. *Beethoven*: Simfonia Nr. 6 în F-dur (orchestra, simfonia pastorală), a) Scenă la părîu, b) Veselă întrunire a țĕranilorŭ, — tempestă, — furtună, — cântulŭ păstorului, — simțemintele vesele și mulțămitóre după furtună. 2. *Vieuxtemps*: Concertŭ în A-moll pentru violoncelŭ cu acompaniare de orchestră (solistŭ: d-lŭ *Carol Pöschl.*)3. *Wagner Richard:* Ouverture la opera „Tannhäuser și rĕsboiulŭ cântărețilorŭ la Wartburg." — Inceputulŭ la 8 óre.

—x—

Astă séră, Marțĭ, *trupa teatrală germană* va juca »Der Weg zum Herzen«, comediă în 4 acte de L'Arronge. Mâne séră Mercurĭ primulŭ debutŭ alŭ cântărețului de operete și comicului *Jean Jahn* în „Gasparone«, operetă în 3 acte.

Trupa directorului Dorn a datŭ până acum două ciclurĭ de representațiĭ. Astăḑĭ, Marțĭ, se începe abonamentulŭ pentru alŭ treilea ciclu de 12 representațiĭ. De acumŭ încolo direcțiunea promite, că va da și mai multe operete. Câtŭ pentru drame și comedii, aceste se esecută cu multŭ succesŭ.

Sfințirea catedralei dela Curtea de Argeșŭ.

(Fine.)

Totŭ Duminecă, după serviciulŭ sfințirei, s'a servitŭ poporului în curtea seminarului, din partea ministerului cultelorŭ și a Episcopului Genadie o masă, la care s'au ospĕtatŭ mii de locuitorĭ. Pentru acéstă masă s'au tăiatŭ 7 vacĭ și s'au întrebuințatŭ 5000 de pânĭ. Episcopulŭ Ghenadie a luatŭ o parte însemnată la plata acestui ospĕțŭ popularŭ, cum arareorĭ se vede.

A doua ḑi, Lunĭ, la ora 7 de diminéță, s'a făcutŭ sf. Liturghiă în biserica catedrală și pomenirea ctitorilorŭ printr'unŭ parastasŭ, oficiatŭ de archimandritulŭ Hariton, vicarulŭ Episcopiei Rimnicului si Noului Severinŭ, înconjuratŭ de 4 preoțĭ și 2 diaconĭ.

După terminarea sf. Leturghii, panachida s'a făcutŭ de Episcopulŭ de Argeșŭ, care a cetitŭ și molitvele de deslegare la mormintele ctitorilorŭ, aflate chiar în interiorulŭ catedralui și audindu-se semnalulŭ sosirei Regelui și Reginei, carĭ veneau în trăsură, escortată de unŭ escadronŭ de călărașĭ, pentru a asista la punerea petrei fundamentale a palatului episcopalŭ. Episcopulŭ de Argeșŭ, înconjuratŭ de clerŭ a întâmpinatŭ pe Regele și Regina în mijloculŭ curții și cu toții s'au îndreptatŭ spre loculŭ dela spatele altarului, unde se va ridica noulŭ palatŭ și unde se afla preparată o masă, acoperită cu o pólă de stofă brodată cu firŭ, pe care erau așeḑate unŭ vasŭ de argintŭ cu apă, sf. Evangheliă și Crucea și două sfeșnice cu luminărĭ aprinse. In fața acestei mese se aflau așeḑate pe unŭ covorŭ două Tronurĭ îmbrăcate în stofe naționale pentru Suveranĭ.

Sfințirea apei se începu de Episcopulŭ de Argeșŭ în presența Suveranilorŭ, a miniștrilorŭ țĕrei, a înaltului clerŭ neoficiantŭ, și a unui fórte numerosŭ publicŭ. In timpulŭ acesta arhitectulŭ Lecomte a presintatŭ Regelui și Reginei câte o mistriă de argintŭ cu inscripțiunĭ pe dênsele, și legate cu panglicĭ tricolore pe carĭ Suveranii le-au ținutŭ în mânĭ până ce s'au coborîtŭ la punerea pietrei fundamentale.

După sfințire Episcopulŭ Ghenadie a presentatŭ spre sărutare sf. Cruce Regelui și Reginei, pe carĭ 'i-a stropitŭ cu apă sfințită, stropindŭ de asemenea înaltulŭ clerŭ, miniștrii și poporulŭ. Apoi Episcopulŭ de Argeșŭ, împreună cu Regele și Regina, Metropolitulŭ Moldovei, Episcopulŭ Buzĕului și miniștrii, s'au coborîtŭ la loculŭ săpatŭ pentru punerea temeliei, unde Regele și Regina au fostŭ mai întêiu încinșĭ cu câte unŭ șorțŭ de atlasŭ albŭ și, după-ce s'au pusŭ într'unŭ tubŭ masivŭ de metalŭ de însăși Regina planulŭ și inscripția palatului episcopalŭ cu mai multe monete naționale și închisŭ cu unŭ capacŭ, acesta a fostŭ așeḑatŭ de Suveranĭ în loculŭ pregătitŭ pentru temeliă, stropindu-se tubulŭ și loculŭ cu aiasmă de însuși Episcopulŭ de Argeșŭ; s'a acoperitŭ acelŭ tubŭ cu o placă de metalŭ, în jurulŭ căruia Regele și Regina au pusŭ cu mistria varŭ și cărămidă, Regele la capĕtulŭ de susŭ și Regina la celŭ de josŭ, ér în părțile laterale și mijlocŭ varulŭ și cărămidele au fostŭ așeḑate Metropolitulŭ Moldovei de Episcopulŭ de Argeșŭ, de Episcopulŭ Buzĕului și de ministrulŭ cultelorŭ.

Apoi Regele și Regina împreună cu clerulŭ și cu persónele ce se coborîseră se retraseră în fața locului temeliei, unde unŭ fotografŭ fotografiă acéstă solemnitate, ér Lecomte acoperi temelia cu o lespede. După aceea Regele și Regina se suiră în trăsura regală și se reîntórseră la reședința regală. Aicĭ Regele și Regina se suiră în o altă trăsură deschisă, trasă de 8 cai, și se reîntórseră la Pitescĭ, condușĭ până la barieră de întréga populațiă, care a uratŭ călĕtoriă bună Suveranilorŭ, manifestându-le din nou simțimentele adâncei lorŭ recunoscințe și a viei lorŭ bucurii, că i-au avutŭ de óspețĭ în mijloculŭ lorŭ în timpŭ de două ḑile. Lunĭ séră, Episcopulŭ de Argeșŭ Ghenadie a binevoitŭ a întruni la masă corpulŭ ofițerescŭ alŭ regimentului 4 de dorobanțĭ și 5 artileriă, precum și mulțĭ Inalțĭ Prelațĭ și civilĭ. Astfelŭ se sfîrșĭ măreața serbare, la care au asistatŭ ca la 1000 de preoțĭ din tótă țéra.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

TÎRNOVA, 2 Noemvre. — *Marea Sobranie s'a deschisŭ erĭ înainte de amédĭ.* Regenții Stambulov și Mutkurov urmațĭ de oficerii garnisónei au ocupatŭ locŭ pe estradă. Stambulov cetĭ unŭ discursŭ, în care schiță nisuința regenței după lovitura de statŭ din 21 Augustŭ, desemnândŭ ca cea mai importantă convocarea Adunărei în scopŭ d'a alege unŭ principe. Speră că representanții poporului vorŭ alege unŭ astfelŭ de principe, care își va consacra viéța apĕrării intereselorŭ patriei și va duce națiunea pe calea progresului. — Caravelov, care a rĕmasŭ în Sofia, și-a datŭ subscrierea prin telegrafŭ. Sobrania a pășitŭ la alegerea biuroului.

In fața atitudinei Rusiei, sesiunea Sobraniei va fi fórte scurtă. *Alegerea principelui, probabilŭ în persóna prințului Waldemar de Danemarca, se va îndeplini în trei-patru ḑile.*

Alaltăerĭ au fostŭ liberațĭ din arestŭ Gruev și Benderer.

Concertulŭ Nagy. In 13 a lunei trecute, în legătură cu câteva micĭ piese jucate de trupa d-lui Dorn, a datŭ și cunoscutulŭ virtuosŭ în fluerŭ d. Iacobŭ Nagy unŭ concertŭ, asupra căruia voimŭ se revenimŭ cu câteva cuvinte. Renumele d-lui Nagy, care a făcutŭ din fluerulŭ ciobănescŭ unŭ instrumentŭ de artă, concurêndŭ cu orice concertistŭ cu flautulŭ, este bine stabilitŭ și forte lățitŭ. Nu ne rĕmâne dér decâtŭ a constata, că concertulŭ memoratŭ ne-a convinsŭ din nou despre arta escepțională cu care d. Nagy scie sĕ scóță din fluerŭ tonurile cele mai admirabile. Surprindĕtóre au fostŭ duetele în terțe ce le-a esecutatŭ într'o resuflare în adagio în fantasia-potpouriu, ce a compus'o însușĭ, și neîntrecutŭ rĕmâne gingașulŭ și duiosulŭ cântecŭ alŭ păcurarului românŭ din Valea Hațegului, care și a perdutŭ oile și cântă cu jale audindŭ ecoulŭ fluerului sĕu. Merită amintire deosebită și compoziția frumósă a d-lui Nagy pe fluerulŭ-mare-alto după motivele lui Carl Maria Weber. Aplause repețite și sgomotóse au seceratŭ tóte piesele programului alesŭ.

DIVERSE.

Cununiă. — *Traianŭ Vlassa,* fiiulŭ vice-protopopului din Indolŭ, își va serba în 14 Noemvre n. cununia sa cu d-șóra *Iudita Bogdanŭ* din Ighiu, fată orfană de preotŭ sĕrmanŭ gr. cat. — Ii dorimŭ tinerei părechĭ viéță fericită!

Crescerea economică a vițĕilorŭ. — Unŭ cultivatorŭ englesŭ pretinde că elŭ póte sĕ crească în fiăcare anŭ 50—55 de vițeĭ cu laptele dela 4 vacĭ; étă cum procede: Elŭ cumpără vițĕĭ bĕtrânĭ de câte dece ḑile și le dă 3 litre de lapte pe ḑi în timpŭ de 5 ḑile; de aci micșoréză cantitatea de lapte și o înlocuesce cu făină de grâu fiertă; peste vre-o câte-va ḑile, făina de grâu o înlocuesce cu făină de orzŭ pe jumĕtate și cu făină de ovĕsŭ; și pe urmă le dă turte de inŭ pulverisate în proporție de 259 grame de vițĕlŭ. In urmă pune fênŭ de calitate bună într'o putină, și diminéța se varsă peste elŭ apă caldă, de unde resultă unŭ ceaiu pré nutritorŭ. Se amestecă séra și diminéța preparatŭ, și se dă căldicelŭ vițĕilorŭ, în proporțiune de 5 litri la mâncare, cea ce costă pe sĕptĕmână 2 l. n. Când vițeii începŭ a rumega, li se pune dinainte puțină făină de turtă, și puținŭ fênŭ nu pré uscatŭ ca sĕ mânce. Iérna se potŭ hrăni cu paie tocate, cam de 3 cent. de lungĭ, care sĕ udă cu apă fiartă, în care pune sĕ se disolve, pentru fiăcare vițĕlŭ 500 grame de turte, amestecate cu făină de grâu. Este bine a ținea vițeii pe unŭ pămêntŭ uscatŭ, și într'o văcăriă cu o atmosferă caldă iérna. La hrana ce li se dă trebue sĕ li se pună și puțină sare.

Evangheliŭ scrisŭ de regina Romăniei, pentru biserica de Argeșŭ, despre care am scrisŭ în nr. penultimŭ este unŭ capŭ-de-operă. Despre acéstă lucrare admirabilă, găsimŭ în »Românulŭ« următórele șire: „După desemnurile și podóbele artistice, imaginate și lucrate de M. S. regina, mănăstirea episcopală a Argeșului va avé unŭ evangeliu, a cărui legătură și scórță alcătuescŭ unŭ totŭ superbŭ, demnŭ de a provoca admirațiunea bibliofililorŭ celorŭ mai esigențĭ. Cele două-spre-ḑece evangelii, scrise în litere gotice aurite de Maj. Sa, suntŭ împodobite pe de mărginĭ cu nisce enluminures arabescurĭ cu admirabile subiecte. S'ar crede privitorulŭ în fața unorŭ lucrărĭ datorite acelorŭ stăruitorĭ lucrătorĭ (ai evului mediu, carĭ închișĭ în mănăstirĭ, consacrau anĭ întregĭ împodobirei unui Breviar, unei cărțĭ de rugăciunĭ séu unui evangeliu. Paginele scrise și adornamentate de M. S. regina ne aducŭ aminte bogatele pagine ale cărților religióse, espuse în vitrinele bibliotecii Ambrosiane din Milano. Crucĭ, tabele, lucrărĭ, pe carĭ M. S. regina le-a esecutatŭ singură, suntŭ în numĕrŭ mare. In esecuțiunea tuturora, se vede îndată acea puternică fantasiă pe care Carmen Sylva o cercuiesce totdéuna c'unŭ gustŭ esteticŭ din cele mai alese. Lucrurile M. S. regiAnei vorŭ alcătui printre odórele noului monumentŭ, în tesaurulŭ mănăstirii, colecțiunea cea mai rîvnită."

Șorecii de câmpŭ. — Aceste rodĕtóre pe carĭ sătenii noștri 'i numescŭ „Poponețĭ" se înmulțescŭ câteodată în așa mare numĕrŭ, încâtŭ stricăciunile lorŭ devinŭ însemnate. Generalminte Poponeții își alegŭ loculŭ lorŭ de șeḑutŭ — unde își facŭ găurele lorŭ în pămêntŭ— prin țelinĭ și suhate. Rarŭ își facŭ găurĭ prin locurile ce se ară în fiăcare anŭ. Stricăciunile mai însemnate ce aducŭ recoltelorŭ acești șórecĭ galbenĭ și lungĭ se observă mai alesŭ pe marginea holdelorŭ ce se învecinescŭ cu asemenea țelinĭ și locurĭ lăsate pentru suhatŭ. Ei strică mai multŭ decâtŭ mănâncă séu decâtŭ își facŭ provisiunĭ pentru érnă și „tocătura" spicelorŭ, séu a grânelorŭ cu paie cu totŭ, e așa de mare câteodată încâtŭ se perde recolta pe o lățime însemnată. In anii secetoșĭ ei se înmulțescŭ fórte multŭ și 'i veḑĭ ridicându-se și alergândŭ isolațĭ, în mare numĕrŭ, chiar ḑiua. Suntŭ fórte agerĭ și cu greu cânii jitarilorŭ îi potŭ prinde. Ei trebuescŭ distrușĭ în altŭ chipŭ. Nu povĕțuescŭ a se pune căpcânĭ séu otrăvĭ, căcĭ nu e nicĭ practicŭ și e periculosŭ pentru alte animale folositóre. Recomandŭ însĕ a-i asfixia turnândŭ pe găurelele lorŭ pișălău. Acestŭ mijlocŭ, apoi, e fórte bunŭ și din punctulŭ de vedere că se îngrașă pămêntulŭ și plantele ce se vorŭ cultiva, apoi, în acele locurĭ vorŭ fi mai bine hrănite.

Sarea ca medicamentŭ. — După d-lŭ dr. Burggraĕve, profesorŭ la universitatea din Gand, sarea ferešce de orice bólă. Sarea e marele agentŭ regulatorŭ. Omulŭ care mănâncă pâne nesărată după unŭ óreacare timpŭ se îmbolnăvesce și chiar móre. După acestŭ doctorŭ ce dă esemple de vindecărĭ prin apă sărată, oficii, cosii se potŭ însănĕtoși bĕnd apă sărată, ér ómenii carĭ bĕu lapte fórte săratŭ nu se îmbolnăvescŭ de coleră. Sarea nu numai că te ferešce de bóle, dér te ajută sĕ trăescĭ multŭ. Omulŭ care voesce sĕ fiă sănĕtosŭ trebue sĕ consume — în timpĭ ordinarĭ — 20 grame de sare pe ḑi. In casŭ de bólă doctorulŭ trebue sĕ regleze doza.

Petele de grăsime se scotŭ de pe haine și stofe curățindu-se, pe câtŭ se póte de bine, cu unghia, apoi se pune o hârtiă mai subțire și se trece pe d'asupra cu unŭ fierŭ încălḑitŭ; décă se repetă, punêndu-se altă hârtiă curată, se scóte grăsimea, care trece în hârtiă. Se póte încă întrebuința benzină și uloiulŭ de petroliu dér e și mai bine d'a se întrebuința fierea de bou amestecată cu apă, precum facŭ unii soldațĭ francesĭ pentru a'șĭ scóte petele de pe pantalonii lorŭ.

Schiopatulŭ cailorŭ. — Din diferite pricinĭ, între carĭ se potŭ numĕra și acelea a neîngrijirei ce se dă cailorŭ de unii călărețĭ séu de vizitii, când înhamă, când se mână și când se potcovescŭ caii, mulțĭ cai și mai alesŭ din cei tinerĭ și iuțĭ se strică, devenindŭ mai adesea-orĭ schiopĭ. Schioparea nu e bólă, ci e semnulŭ prin care vedemŭ că calulŭ a căpĕtatŭ o infirmitate mai multŭ séu mai puținŭ trecĕtóre. In România suntŭ mulțĭ cai schiopĭ și cu greu se póte spune cu siguranță din care anume pricină. Când se cumpĕră dela târgurĭ cai, trebue a se pune multă băgare de sémă, căcĭ schioparea nu e tot'd'auna aparentă. Calulŭ trebue observatŭ în grajdŭ, décă nu care cumva ține vr'unŭ piciorŭ mai puținŭ multŭ la unŭ locŭ ca celelalte; se încércă dându-se la córdă, se încércă când se scotŭ din grajdŭ și când se bagă înăuntru după ce au mersŭ câtva. Schiopatulŭ se cunósce mai multŭ décă se încércă calulŭ pe unŭ locŭ tare, pavatŭ, dându-se la trapŭ și ascultându-se décă sgomotulŭ pașilorŭ e regulatŭ. („Gazeta Săteanului").

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 80
Rentă de hârtiă 5%	92.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	115 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	104 50
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.50
B nurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 —
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.50
Renta de hârtiă austriacă	83.50
Renta de arg. austr.	84 50
Renta de aurŭ austr.	113 80
Losurile din 1860	138 50
Acțiunile băncei austro-ungare	866 —
Act. băncei de creditŭ ung.	292.25
Act. băncei de creditŭ austr.	279.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.88
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.25
Londra 10 Livres sterlinge	125.05

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	93—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	88—	89—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104¼
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	84—	84½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.½	16.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cursulu pieței Brașovŭ

din 1 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44	Vênd.	8.47
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.88
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.26
Imperialĭ	»	10.23	»	10.26
Galbenĭ	»	5.89	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ	—	9.32	—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ	—	10 29	—	—
	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12.16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinte	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.31	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9 21	—	—	—	9.15
	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 (9	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.